

מבעד למסך החול

מי יחנך את מי?

מטגניר עד טהראן הוסיף המרחב לסעור. בעיר הבינלאומית אשר מול גיברלטר קם ההמון המארוקאי, פרע באירופים, השאיר במקום הרוגים ופצועים. בטוניסיה עלו המונים על בית הקיסרית החדש, סלאח אלדין באי קוש, המטירו אבנים ורימוניידי לביתו. בי מצרים המשיכה מכונת המהפכה הנגדית לטחון, שברה את הכוחות המהפכניים למחצה של הופה, הכשירה בזאת את הקרקע לעלייתם של כוחות מהפכניים אמתיים, חסונים יותר. ובאיראן הודיע ראש הממשלה, תוך גערות הבכיל המסורתיות, כי נכשל בשיווק הנפט המולאם, אך הבטיח לעם הנלהב כי יעדיף לפשוט את כל רגליו לפני שירים את ידו לאות כניעה.

החודש הצטרף פרנסיסקו פרנקו לקבוצת המנסיים לרתום את גלי המהפכה לצרכיהם. ערבין צורב. המגע בין נושאי הדגל הי רוק של הנביא ובין שוכני ההרים של ספרד היה תמיד הדוק — אך לא לבבי.

הוא התחיל בשנת 711, כאשר טא-ריק, מצביא האיטליאני, נחת בגיברלטר (שיבוש השם הערבי ג'בל אל-טאריק), הנחית מהלומת-מוות למלך הגוטי רודריק והניף את דגלו על כל חצי האי. משך 781 שנה עמלו הספרדים לחסל את תוצאת הנצחון האחד הזה — ובאותה תקופה עמלו המארוקאים, עם שותפיהם היהודים, להניח את היסוד לתרבות הספרדית והאירופית בכללה.

אחרי שגורשו המושלמים (והיהודים) מספרד עבר המגע בין היבשה אל הים. שודדי ים מארוקאים, נושאי דגל הנביא, הקלו את מיטען אניות-האוצר הספרדיות שהניפו את דגל הצלב. אך בהדרגה הפכו הספרדים תוקפים, המארוקאים מתקפים. האימפריאליזם הי אירופי נחת בחוף אמריקה, וספרד, אשר בימי קרת'חדתא ובימי האיטלאם היתה מושבה של שוכני חוף-אפריקה, הטילה עתה את מרתותה על חלק ממארוקו.

עלבון צורב זה הרגיו את המארוקאים, ש מרדו מפעם לפעם, עד שקם מוחמד עבד-כרים המפואר, פקיד השלטון הספרדי במארוקו, סילק את בני ספרד מאדמת מולדתו, כמעט סילק גם את הצרפתים. עד שמוגר ע"י הכוח המאוחד של שתי האימפריות וברח והוגלה מארצו.

בצירוף ישר ורופא, אולם כעבור 10 שנים נקמו המארוקאים נקמה מיוחדת במינה בספרד. חיילים מארוקאים, שכירי הקודילו (המנהיג-המשחרר) פראנקו, נחתו בחוף ספרד, שברו את הצבא הבינלאומי של הרפובליקה, השליטו את הרוון הדרסני. פראנקו

מבטו נתקל בשני גושי מדינות, אשר בי כוחותיהם המשותפים מהווים הם גורם מכריע בעצרת א"ם. הגוש האחד היה קרוב לו — מדינות אמריקה הלאטיניות קשורות בשפתן ובמסורתן לחצייהאי הספרדי, תצבעי נה בעד ספרד. אולם כיבוש לבנו של הגוש השני — הערבי — נראה לו קשה יותר, הפתרון: הקודילו שלח את בתו האהובה, כרמן, בצירוף בעלה, הרופא המנתח, קריס-טובל אייבורדין-אורדוגה-אייבאסקארן, דוכס וילאורדה, ושדה-חוף הספרדי לחלק אותות הצטיינות למלכים ולנסיכים הערביים, להזכיר להם את האהבה הבערת וההיסטורית בין ספרד והערבים.

קולות הוצפניים. החלק הרשמי של הביקור עבר בהצלחה. המלך טאלל איבן-עבדאללה חיבר כשאלברטו מרטיני אבטאחו ענד את המדליה לחזהו. אולם החלק הבלתי רשמי הצליח פחות. "מה עם מארוקו הספרדית?" שאלו קולות הוצפניים בדמשק, באגדאד וקאהיר. כתב עתון באגדאדי: "אם רוחש הגי נרל פראנקו ידידות כה רבה לערבים, הרי יש לו הזדמנות מצויינת להוכיח זאת במעשים — עליו רק להעניק עצמאות למארוקו!" ואילו פרשן קאהירי צייר ציור משכנע עוד יותר: "הנגרל דומה למאהב המנסה לנישק את פי היפהפיה, אחרי שכבל את רגליו..."

שרה-חוף נבון, מילמל משהו על שאיפה כנה להעניק עצמאות בהדרגה, אחרי חינוך העם המארוקאי, וכיוצא בזה. אולם הערבים, שלמדו בבית-הספר כי המארוקאים הם שחיני כו, בשעתם, את הספרדים, לא שוכנעו.

איראן

מכונת ידיה במסגד

הפגנה זו תוכיח כי מוחמד מוסאדק אינו אלא בוגד אשר יש לתלות אותו! כן כתבו קיהאן המופיעים בטהראן. למחרת הוכח דבר אחר: מוסאדק תחוק מלהסכים אתם. בהשענו על המשטר הצבאי שהוכרו באיראן לתקופה של חודש הוא סגר את שני העתונות.

למחרת, היום בו נועדה להתקיים ההפגנה של פדיאן איסלם, המתה הככר מול מסגד השאח הגדול בטהראן משוטטים ואנשי צבא שניים מבין גדולי עתוני איראן אתלאת ומוויינים אשר ניצבו בכל פינה, תפסו עמדות על גזוטראות הבתים בסביבה, הציבו מכונת ירייה על צריח המסגד עצמו. במקום זה נועדה להתחיל ההפגנה, מיד לאחר תפילת הצהרים של יום הששי. אולם שעת ה-תפילה הגיעה ואיש כמעט לא נכנס למסגד. כי בכניסה ניצבו חיילים מוויינים ואיש לא היה סקרן במידה שירשה לעצמו לראות



בת פרנקו, כרמן ובעדה בארמון טלאה המאהב נישק את פי היפהפיה

מה יעשו אותם חיילים לאיש יעזו לה-כנס למסגד. בהצטלבות הכבישים בככר הדריכו השוטרים את התנועה, דאגו כי לא תעצר אף מכונית במקום. "אנחנו רוצים שהכל יהיה חלק", אמרו השוטרים לנהגים. ואמנם עברה שעת התפילה ומפגינים אין. אפילו המולה המזוקנים לא באו להתפלל. הודות להחיותו של מוסאדק עבר היום, חלק.

סרטים

"אלילת פאריס"

אלילת פאריס הוא סרט מוזר שסאטירה דקיקה ורומנטיקה מן הסוג הסמיך ביותר משמשות בו בערבוביה. זהו מעשה בבת עניים, תרזה (ברילי בקסי טר) המתאהבת בבתור צעיר, עשיר ומושחת, נמלטת אתו למוסקבה בחשבה שהוא ישא אותה לאשה. שם מסתבר לה שמחשבה כזאת שפל ברגע האחרון ממש, אבל נשארת בודדה בעיר הקרה והשלונה, מתעלפת ברחוב, נאספת על ידי חיית עני, אנטואן (הגרי אוסקר), המתאהב בה. תרזה, למרות שאינה אוהבת אותו, מסכימה להיות אשתו, בתנאי שישמר

חנור לטוב טעם

אגודת שוחרי הסרט הטוב גייסה, מאז התארגנה מחדש לפני חודשים לא רבים, ל-מעלה מאלף חבר בתל-אביב, מאות אחדות בירושלים ועוד ידה נטויה: סניפים נוספים עומדים להיות מוקמים בחיפה, רמת גן, מקו-מות אחרים ברחבי הארץ. בפני חברי האגודה, ששעריה פתוחים בפני כל המוכן לשלם את 400 הפרוטה המהווים מס חבר חדשי, מוצגים, אחת לשבועיים, סרטים הנחשבים ל-משובחים, לעתים סרטים שאין לראותם ב-בתי-הקולנוע כיון שאינם "קופה טובה". לאחר שאירעה בתל-אביב התפרצות זעם בקולנוע תמר, כנגד סרטוב ספור לואיזיאנה, אשר הוסר, בכת, מעל הבד (העולם הזה 766) חשו פרנסי האגודה ששעתם הגדולה הגיעה:



הילד בסרט "סיפור לואיזיאנה" העתונאי ניסה להסתיר את פיהוקו

הם יצילו את המצב, יציגו את הסרט בפני חבריה, ישרו את שמם של חסידי הקולנוע בישראל.

כאשר הוצג, עלידי האגודה, ספור לואיזיאנה בפני חברות עתונאים, היתה קבלת ה-פנים מעורבת: אחדים התפעלו, אחדים פהקו, אחרים נסו להסתיר את פהוקיהם. כי הסרט הוא כה שונה מן המקובל עד שיש להתרגל אל סגנונו המיוחד; משתרגלת, אתה מגלה בו יותר ויותר, תחוקו הגדול גובע מפשטותו, מהתעלמותו המוחלטת של הבמאי פלא-הרטי מכל סממנים דרמטיים רגילים. הסרט אודות הרפתקאותיו של נער פרימיטיבי המתגורר על חוף אחת משלוחות המיססיסיפי בדלתה שלו הוא מבחינה אמנותית אפיוזי וחסר אחדות של עלילה, אבל לא של סגנון וגישה. כמו מוסיקה קאמרית הוא קשה לקליט, וכדי ליהנות ממנו חייב הצופה הבינוני לעדן את טעמו, ללמוד להבחין בסגולותיו המיוחדות שאינן מזדקרות ביותר לעין לא-מחודדות. ביחוד טוב הסרט לילדים שטרם קולקלו כליל בסרטים קלוקלים.

מכל העולם

הטוב שבטובים

מהו הסרט הטוב ביותר שהופק בחמשים השנה האחרונות? שאלה הנהלת הפאסטי-באל הבלגי לסרטים ולאמנות יפה 55 אישי-קולנוע בעולם, ביניהם אלכסנדר קורדה, גואל קאווארד, קארול ריד, אורטון וולס, וויטוריו דה-סיקה אליה קאוואן, צ'ארלס ויידור, ססיל ב. דה-מיל וזיליין דיבבייה.

התשובה: אנית-קרב פוטיימקין. סרטו הי סובייטי (1925) של סרגי איינושטיין זוכה ב-32 קולות רבים קבלו גם: הבהיה לזהב (צ'אפלין 1925; 25 קול) וגנבי ה-אפניים (וויטוריו דה-סיקה 1949; 20 קול).

15 קול נתנו לכל אחד מן הסרטים הבאים: אורות הכרד (צ'אפלין 1930), האשליה הגדול-זה (ד'אן רנואר 1937; המיליון (רנה קלייר 1930).

* האגודה הראשונה של שוחרי סרטוב בי ארץ נוסדה עוד ב-1945 ביזמתם של פקדי ממשלה בריטיים, היתה פעילה בתל-אביב וירושלים.

ישראל

תניך בצבעים

בעוד הבמאי ההוליוודי ויליאם דיטרלה מחריש את אוני תושבי ישראל בתופים, מצל-תיים, נעירת חמורים, נחרת גמלים, צהלות סוסים, צלצול מה שנחשב לזולארים אמריקאיים (למעשה לירות ישראליות מוקפאות) ומסע הפרסום הגדול ביותר בתולדות הארץ, סובבה בצנעה קבוצת אנשים במישור באר-שבע סרט שיהיה, כמו שלומית, צבעוני, אבל בהרבה יותר צנוע (וקצר) מן המוצר ההוליוודי. יצחק ורבקה, שהבמאי בנו עיזור מן מכוני בשביל חברת חזון התל-אביבית נר-עד לטלביזיה האמריקאית ויהיה ראשון בי-סדרת סרטים תניכיים שיראו את מה שהיה לפני 3000 שנה כמו שהאמריקאי הבינוני רוצה להאמין שהיה.